<u>Analýza případů virové hepatitidy A (dg B15, VHA) – od roku 2018 do 16. 11. 2025* (ukončený 46. k. t.)</u>

V

České republice bylo do 16. 11. 2025 hlášeno 2597 případů onemocnění, včetně 29 úmrtí.

Úvod

Do roku 1965 se epidemie hepatitid opakovaly každý rok, poté postupně docházelo k zlepšení hygienické úrovně, zejména v souvislostí s dostupností nezávadné pitné vody a rozšíření kanalizační sítě. Celkový trend vývoje nemocnosti VHA v ČR je od poloviny 60. let klesající; výjimkou byla v roce 1979 rozsáhlá alimentární epidemie, kdy počty hlášených případů přesáhly 32 tisíc. Poslední zvýšené výskyty virové hepatitidy A v České republice byly zaznamenány v 80. letech dvacátého století; počty případů se pohybovaly cca od 1500 do 3500 případů za rok. V 90. letech se hlášené počty případů dále snižovaly; bylo hlášeno průměrně 870 až 2080 případů za rok.

Sérologické přehledy zjišťující hladiny protilátek proti virové hepatitidě A (anti HAV) byly provedeny v letech 1984, 1996 a 2001; podle nich bylo možné sledovat vývoj promořenosti české populace. Výsledky ukázaly, že vysoká prevalence anti HAV je pouze ve věkových skupinách, které zažily období vysokého výskytu VHA, tj. narozených do roku 1965, což je současná populace cca ve věku 65 let a starší.

S celkovým poklesem výskytu VHA v populaci postupně narůstá počet vnímavých jedinců; tedy těch, kteří se s onemocněním dosud nesetkali nebo nejsou očkováni a mají větší pravděpodobnost se při styku s infikovanou osobou nebo předměty nakazit. To dokazují lokální epidemie ve vnímavé populaci v posledních letech; na základě dat a zkušeností z předchozích let trvá návrat k „obvyklým“ počtům většinou dva až tři roky. V roce 2024 dosáhl počet potvrzených onemocnění virovou hepatitidou A v ČR celkem 636 případů a byla zaznamenána dvě úmrtí v souvislosti s onemocněním VHA. Případy byly hlášeny ve všech krajích ČR a ve všech věkových skupinách.

VHA má dlouhou inkubační dobu (15-50 dní), období nakažlivosti začíná již ve druhé polovině inkubační doby, kdy je již virus přítomen ve stolici (1 až 2 týdny před začátkem onemocnění) a trvá minimálně 1 až 2 týdny po začátku onemocnění. Většina případů onemocnění může probíhat inaparentně. Současný stav prevalence infekce v populaci je tedy odhadován pouze z dat nahlášených symptomatických případů a jejich kontaktů v rámci epidemií. Případy v inkubační době a inaparentní případy tedy nejsou v ISIN (v informačním systému infekčních nemocí) obvykle zahrnuty.

VHA souhrn a celkové počty do 16. 11. 2025

- Celkem bylo v roce 2025* hlášeno 2597 případů virové hepatitidy typu A; dosud nahlášené případy VHA v roce 2025 významně převyšují průměrné i maximální počty hlášených případů v letech 2018 až v 2024, graf č. 1; č. 2; č. 3;
- Případy VHA jsou hlášeny ve všech věkových skupinách, od nejmenších dětí až po seniory. Nejvíce případů VHA v roce 2025* je hlášeno u osob ve věkové skupině 35-39 let (281x), následují věkové skupiny 40–44 let (239x), 30–34 let (228x), u dětí je nejvíce případů zaznamenáno ve věkové skupině 5-9 let (200), onemocnění VHA je hlášeno u 11 dětí do 1 roku věku, graf č. 4; č. 5; tab. č. 1.

VHA v krajích

- Nejvíce případů VHA v roce 2025* hlásí hl. m. Praha (1108 případů), kraj Středočeský (418 případů) a Moravskoslezský (201 případů);
- Nejméně případů VHA v roce 2025* hlásí kraj Vysočina (28 případů), Královehradecký (41 případů), Liberecký (41 případů), tab. č. 2, kartogram č. 1.

VHA hospitalizace

- Z celkového počtu 2597 případů hlášených v roce 2025* bylo 2032 osob hospitalizováno na infekčním oddělení (78,2 %), dalších 150 osob v jiném zdravotnickém zařízení a 322 osob nebylo hospitalizováno (někdy i z důvodů kapacit příslušných lůžkových zařízení);

Graf č. 1 – VHA, ČR, počet případů podle týdne vykázání v roce 2025* ve srovnání s lety 2018 – 2024

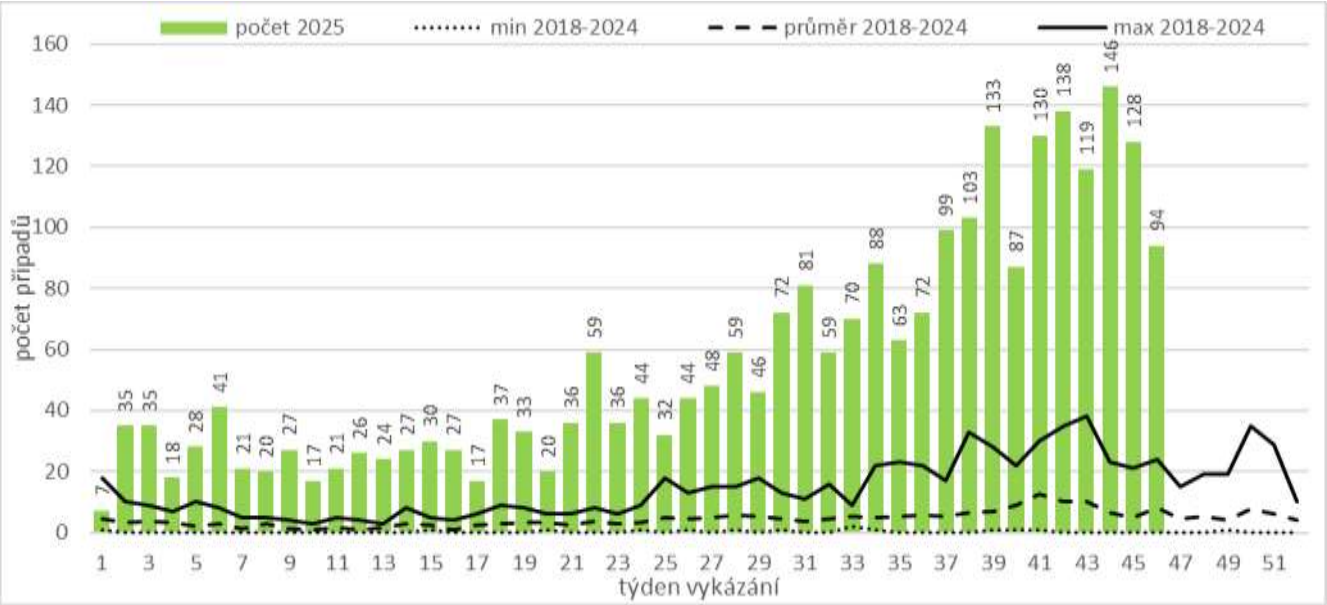

Graf č. 2 – VHA, ČR, nemocnost na 100 000 obyvatel podle týdne vykázání v roce 2025* ve srovnání s lety 2018 – 2024

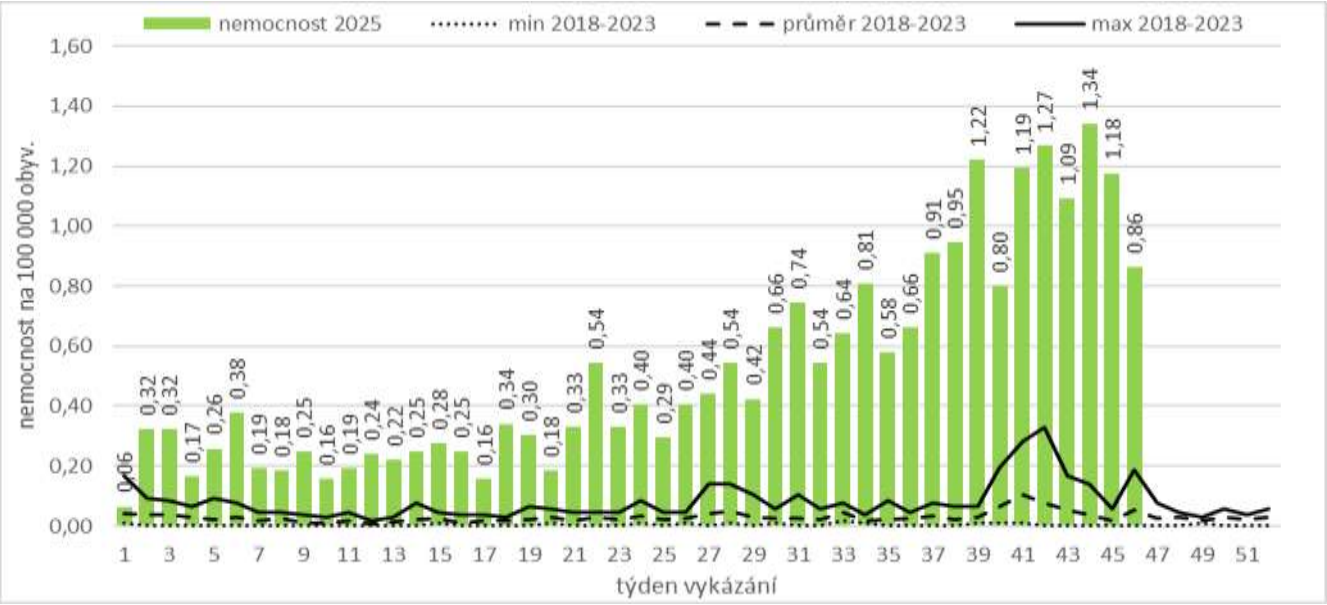

Graf č. 3 – VHA, ČR, počet případů podle prvních příznaků v roce 2025* ve srovnání s lety 2018 – 2024

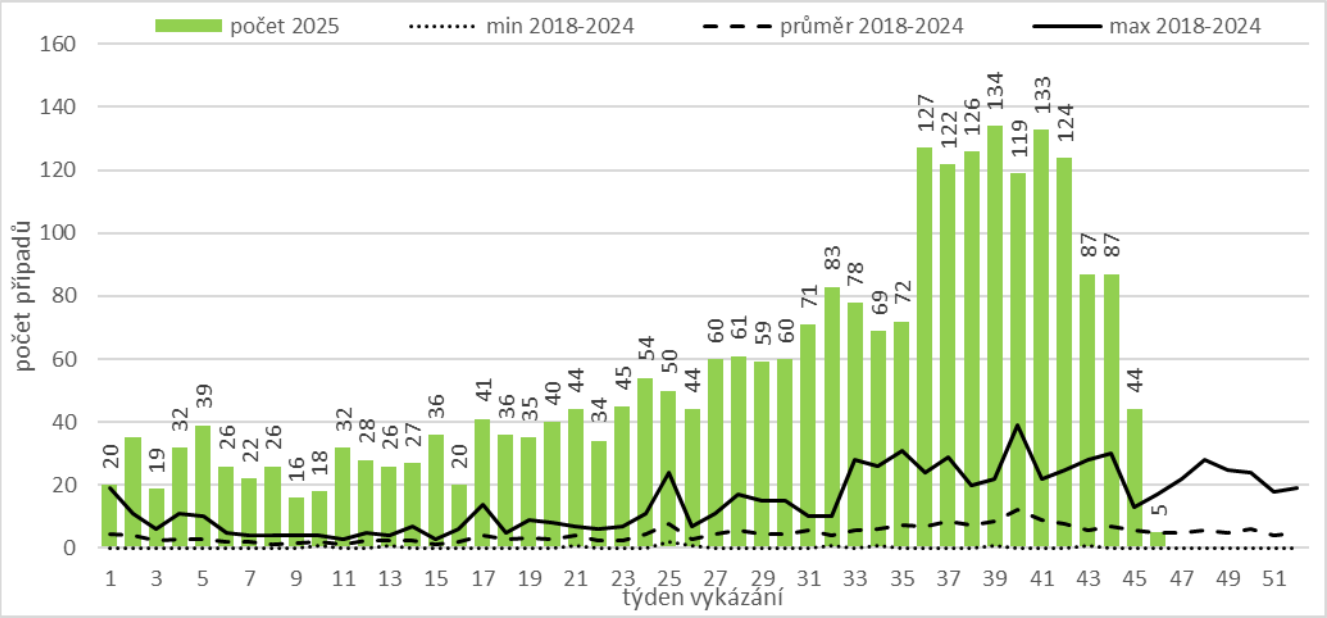

Graf č. 4 – VHA, ČR, počet případů podle věkových skupin v roce 2025* ve srovnání s lety 2018 – 2024

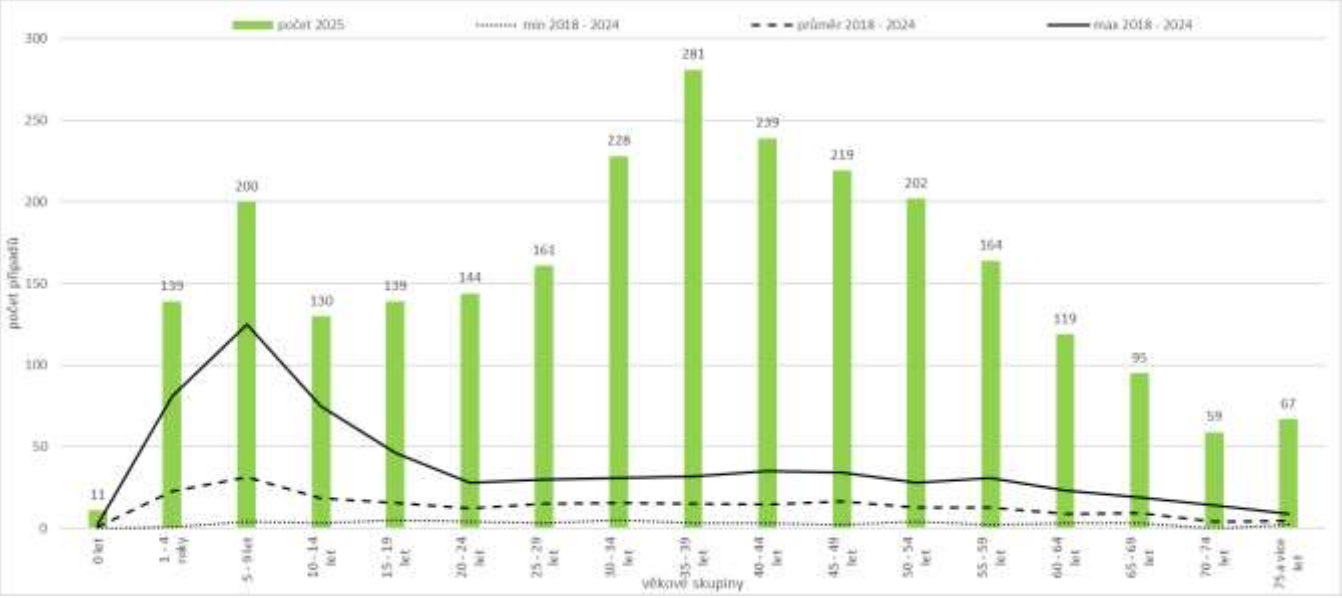

Graf č. 5 – VHA, ČR, nemocnost na 100 000 obyvatel podle věkových skupin v roce 2018 - 2025*

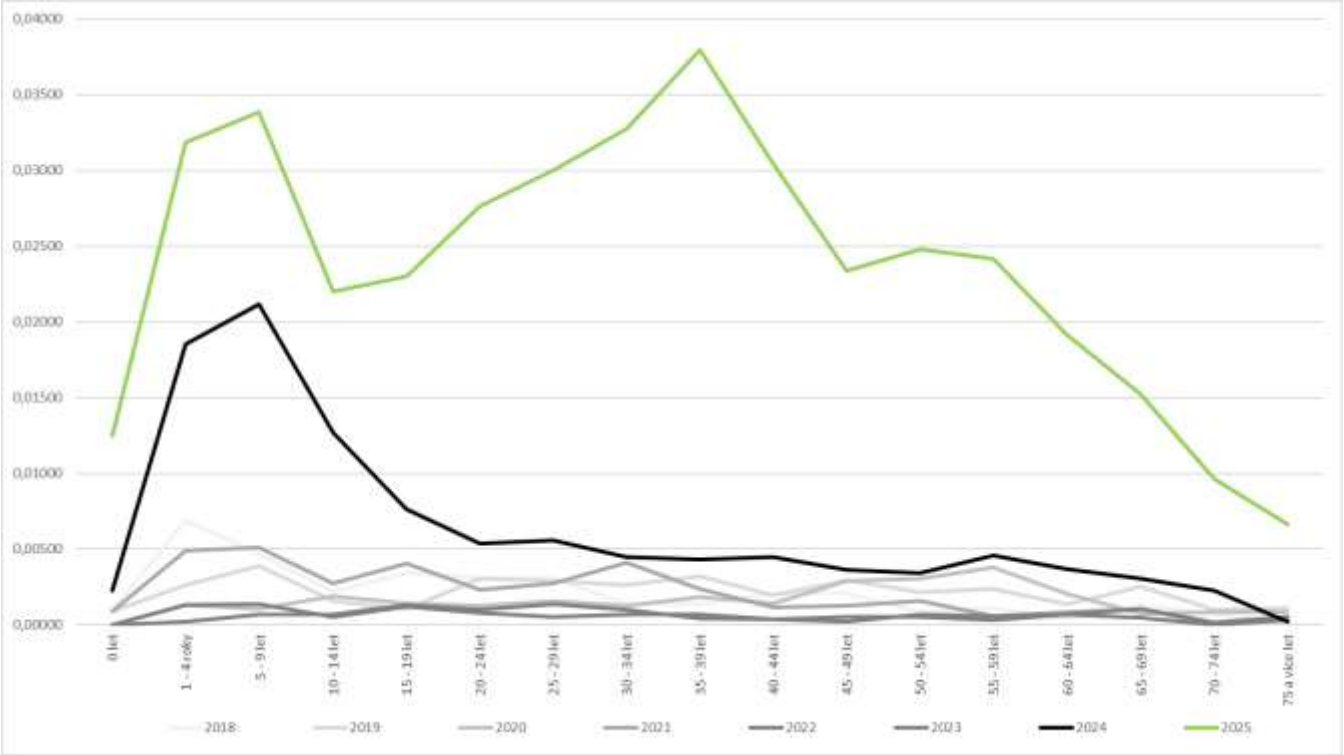

Kartogram č. 1 – VHA, ČR, kumulativní nemocnost na 100 000 obyvatel v jednotlivých okresech v roce 2025*

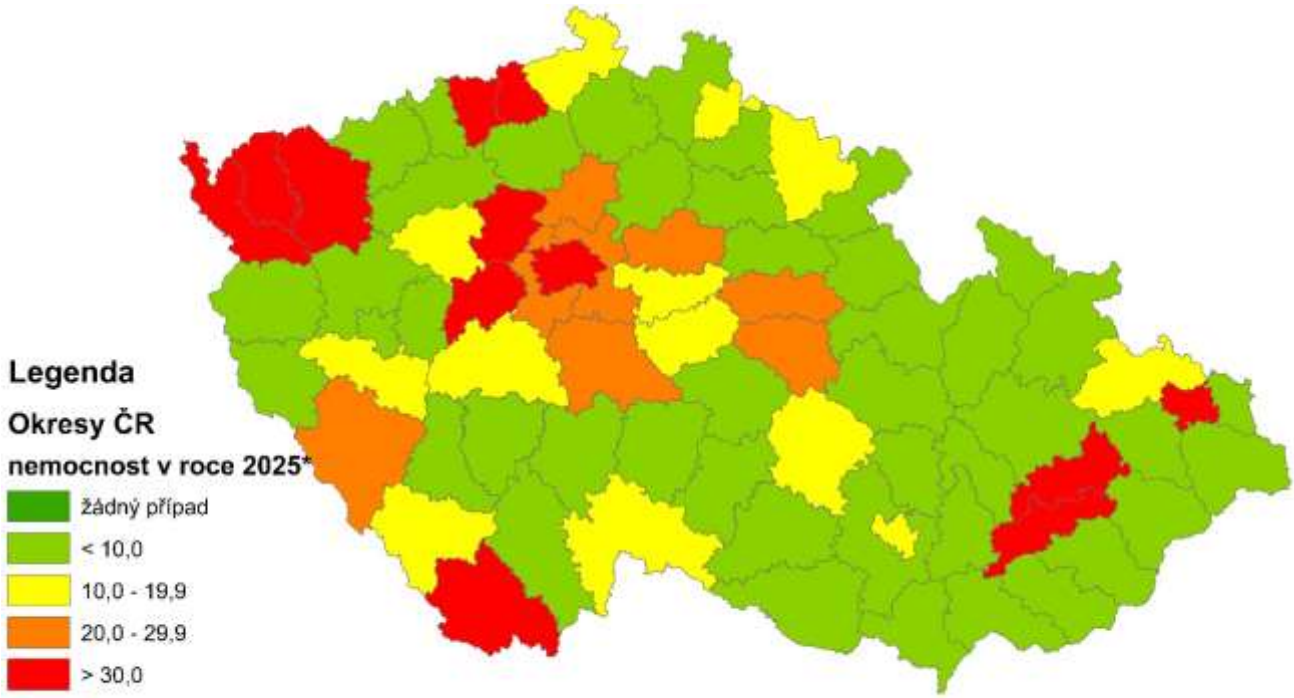

Tabulka č. 1 - VHA, ČR, počet případů ve věkových kategoriích a jednotlivých týdnech roku 2025* podle týdne vykázání

týden vykázání	0 let	1 - 4 roky	5 - 9 let	10 - 14 let	15 - 19 let	20 - 24 let	25 - 29 let	30 - 34 let	35 - 39 let	40 - 44 let	45 - 49 let	50 - 54 let	55 - 59 let	60 - 64 let	65 - 69 let	70 - 74 let	75 a více let	celkem
1	0	0	0	1	0	1	2	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	7
2	1	5	11	3	1	3	2	1	1	1	3	0	2	1	0	0	0	35
3	0	3	4	1	5	4	4	2	2	3	3	1	0	1	1	0	1	35
4	1	1	4	1	0	0	4	4	0	1	0	1	1	0	0	0	0	18
5	2	3	3	4	1	5	2	2	2	0	2	0	1	0	1	0	0	28
6	0	10	4	4	5	6	5	2	3	1	0	0	0	1	0	0	0	41
7	0	2	4	2	1	0	0	3	3	2	3	0	1	0	0	0	0	21
8	0	2	3	1	2	2	1	2	1	0	1	1	1	0	2	1	0	20
9	0	3	1	1	3	4	4	2	3	3	0	1	1	0	0	0	1	27
10	0	0	4	0	1	1	2	2	3	3	1	0	0	0	0	0	0	17
11	0	2	4	1	3	2	2	2	2	0	2	1	0	0	0	0	0	21
12	0	7	5	4	0	2	0	0	3	1	2	1	0	0	1	0	0	26
13	0	3	2	0	2	1	3	3	4	2	2	1	1	0	0	0	0	24
14	0	1	2	4	2	0	6	5	1	1	2	1	1	1	0	0	0	27
15	0	1	4	2	2	4	2	4	2	1	4	1	1	0	2	0	0	30
16	0	3	1	2	1	3	2	1	4	3	0	2	3	0	0	1	1	27
17	0	0	2	0	1	2	1	3	2	3	1	1	0	0	1	0	0	17
18	1	8	5	3	0	2	4	4	1	4	1	2	1	1	0	0	0	37
19	0	1	2	4	4	1	1	2	7	2	1	2	2	1	1	0	2	33
20	0	2	3	2	1	1	1	2	0	3	2	0	0	2	1	0	0	20
21	0	1	5	1	3	1	0	3	3	8	2	2	2	1	3	1	0	36
22	0	3	5	1	5	2	0	9	10	6	8	4	0	4	1	1	0	59
23	0	1	5	0	2	2	2	4	9	4	5	1	0	0	0	0	1	36
24	0	5	4	2	1	1	3	0	5	5	0	8	2	3	2	1	2	44
25	0	2	1	0	0	0	5	5	2	5	3	5	1	2	0	1	0	32
26	1	2	3	1	2	3	5	4	5	4	2	1	3	2	2	4	0	44
27	0	5	3	4	5	2	3	3	6	2	8	3	1	1	0	1	1	48
28	0	2	3	3	3	5	3	3	7	6	8	7	5	0	1	1	2	59
29	0	0	1	2	0	1	2	5	8	6	3	6	7	2	1	0	2	46
30	0	2	4	5	2	2	7	9	11	4	9	4	6	2	3	2	0	72
31	0	3	6	2	4	5	9	7	13	5	9	7	3	3	2	2	1	81
32	0	3	4	4	3	3	6	7	6	3	3	4	7	4	0	1	1	59
33	0	3	3	2	5	4	2	6	12	4	5	11	7	1	3	1	1	70
34	1	4	7	6	6	4	3	1	11	12	5	4	11	6	2	3	2	88
35	0	1	2	4	3	6	3	3	7	6	4	4	2	7	4	4	3	63
36	0	3	2	3	5	6	4	6	11	5	1	8	8	4	1	3	2	72
37	1	1	11	9	7	7	8	7	3	4	9	6	8	9	5	1	3	99
38	0	5	5	5	3	9	3	13	8	13	8	10	8	4	3	3	3	103
39	1	7	14	8	3	7	6	15	14	10	7	17	9	6	5	2	2	133
40	1	4	7	3	2	2	6	4	8	7	8	7	6	10	5	0	7	87
41	0	3	8	4	8	3	5	10	10	19	16	9	8	12	6	3	6	130
42	1	2	3	7	7	2	8	15	9	12	21	14	11	3	9	5	9	138
43	0	3	5	5	2	7	4	8	18	21	9	12	11	6	4	3	1	119
44	0	9	6	5	12	7	7	12	25	7	15	13	7	4	9	4	4	146
45	0	7	10	2	7	3	7	13	10	17	8	12	5	6	7	6	8	128
46	0	1	5	2	4	6	2	10	5	10	13	7	9	9	6	4	1	94
celkem	11	139	200	130	139	144	161	228	281	239	219	202	164	119	95	59	67	2597

Tabulka č. 2 - VHA, ČR, počet případů v krajích a jednotlivých týdnech roku 2025* podle týdne vykázání

kraj týden	hl. m. Praha	Středo- český	Jiho- český	Plzeňský	Karlo- varský	Ústecký	Liberecký	Králove- hradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho- moravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko- slezský	CELKEM
1	0	1	0	1	4	0	1	0	0	0	0	0	0	0	7
2	0	14	0	1	1	1	3	0	0	0	1	5	1	8	35
3	1	8	0	0	3	1	3	0	0	0	0	7	2	10	35
4	4	3	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	9	18
5	1	9	0	0	0	4	3	0	0	1	0	3	2	5	28
6	5	4	0	0	2	13	3	1	0	0	0	6	0	7	41
7	3	2	0	0	6	0	0	0	0	0	0	5	3	2	21
8	4	3	0	0	1	2	0	0	1	0	1	3	1	4	20
9	7	2	0	0	1	1	1	0	4	0	0	5	2	4	27
10	7	2	0	0	1	0	0	0	0	0	1	2	1	3	17
11	4	5	0	0	2	4	0	0	0	0	0	1	0	5	21
12	1	6	0	1	0	5	0	0	0	0	1	5	2	5	26
13	6	4	2	0	0	1	0	0	1	0	1	2	0	7	24
14	6	6	3	0	3	0	0	0	0	0	2	2	2	3	27
15	6	6	13	0	0	1	0	1	0	1	0	2	0	0	30
16	6	6	2	1	0	3	0	0	0	1	2	3	1	2	27
17	9	3	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2	17
18	5	9	3	1	2	5	1	0	0	0	1	1	2	7	37
19	11	8	0	1	3	3	0	0	0	1	0	0	0	6	33
20	7	5	2	0	0	0	1	0	0	0	0	2	1	2	20
21	16	4	2	0	0	4	1	0	0	1	1	0	3	4	36
22	41	3	6	0	4	1	0	0	0	1	0	1	1	1	59
23	24	3	0	0	2	2	0	1	0	0	0	2	1	1	36
24	17	8	2	0	7	0	1	0	0	1	0	0	3	5	44
25	12	6	2	0	1	1	0	1	0	2	5	1	1	0	32
26	26	4	2	1	2	1	0	0	0	1	0	1	5	1	44
27	22	8	3	1	5	3	0	0	2	1	0	0	0	3	48
28	32	13	2	0	4	0	3	0	0	2	1	0	2	0	59
29	22	11	0	0	4	1	0	1	1	0	2	0	2	2	46
30	34	9	0	0	7	5	0	3	5	0	2	1	3	3	72
31	39	6	1	1	3	5	0	2	18	2	2	0	0	2	81
32	29	11	0	0	0	3	0	1	9	0	1	1	2	2	59
33	29	10	8	1	3	4	1	1	5	0	2	2	1	3	70
34	39	17	0	3	7	4	0	0	4	6	1	1	4	2	88
35	28	11	1	2	3	1	1	3	5	1	1	1	2	3	63
36	39	7	2	4	2	2	0	3	4	0	1	6	1	1	72
37	46	7	5	0	5	9	0	1	11	0	3	2	1	9	99
38	50	18	1	3	4	4	4	2	3	3	2	0	3	6	103
39	65	22	3	7	3	6	5	6	2	1	8	0	1	4	133
40	34	18	1	5	5	6	1	0	1	0	5	4	0	7	87
41	71	26	1	2	6	1	2	2	3	0	5	1	2	8	130
42	78	19	1	7	4	7	1	2	0	1	10	1	0	7	138
43	42	22	4	4	11	1	1	3	3	1	13	2	3	9	119
44	82	18	4	4	0	8	0	2	2	0	12	3	2	9	146
45	61	15	1	3	13	9	1	2	3	0	8	2	1	9	128
46	37	16	6	3	6	3	0	3	0	0	9	0	2	9	94
Celkem	1108	418	84	58	140	135	41	41	87	28	104	86	66	201	2597

VHA úmrtí

V měsíci říjnu bylo hlášeno 8 úmrtí, v měsíci listopadu (do 16. 11. 2025) nebylo hlášeno žádné úmrtí; celkem bylo v roce 2025* hlášeno 29 úmrtí. K většině úmrtí došlo u osob s rizikovým chováním nebo s chronickým postižením jater. Právě u těchto osob může mít VHA závažnější až fatální průběh. Riziko závažného průběhu a úmrtí narůstá s věkem a je vyšší u osob s chronickým onemocněním jater nebo oslabenou imunitou.

Z 29 případů úmrtí došlo ve 26 případech k úmrtí u mužů a ve třech případech u žen. Všechna úmrtí byla zaznamenána u dospělých osob, a to ve věkové skupině 30–39 let 3x, **40–49 let 6x, 50–59 let 7x, 60–69 let 9x,** ve věkové skupině 70–79 let 3x, a dále 80 a více let 1x.

1. **Muž, 60 let**, kraj Moravskoslezský, první příznaky 8. 1. 2025, **úmrtí 22. 1. 2025**, akutní pankreatitida, selhání ledvin, šok;
2. **Muž, 67 let,** kraj Karlovarský, první příznaky 11. 2. 2025, **úmrtí 27. 2. 2025,** chronické onemocnění ledvin;
3. **Muž, 74 let**, hl. m. Praha, první příznaky 6. 3. 2025, **úmrtí 10. 3. 2025**, jaterní selhání v terénu VHA nasedající na jaterní cirhózu, nejspíše toxonutritivní etiologie;

4. **Muž, 50 let**, hl. m. Praha, první příznaky 11. 3. 2025, **úmrtí 15. 3. 2025**, jaterní selhání u bezdomovce i.v. narkomana
5. **Muž, 36 let,** hl. m. Praha, první příznaky 25. 3. 2025, **úmrtí 30. 3. 2025**, casus socialis, i.v. narkoman, a alkoholismus, jaterní selhání při VHA a dekompenzaci chronické jaterní cirhózy;
6. **Muž, 55 let**, kraj Středočeský, první příznaky 28. 3. 2025, **úmrtí 3. 4. 2025**, alkoholismus, cirhóza jater;
7. **Muž 55 let**, kraj Středočeský, první příznaky 14. 5. 2025, **úmrtí 17. 5. 2025**, casus socialis, ethylik;
8. **Muž, 45 let**, kraj Olomoucký, první příznaky 28. 5. 2025, **úmrtí 29. 5. 2025**, alkoholické jaterní selhání, srdeční zástava NS;
9. **Muž, 44 let,** hl. m. Praha, první příznaky 7. 6. 2025, **úmrtí 19. 6. 2025**, casus socialis, ethylik, multiorgánové selhání;
10. **Muž, 71 let**, kraj Vysočina, první příznaky, 16. 6. 2025**, úmrtí 26. 6. 2025;**
11. **Muž, 56 let**, kraj Zlínský, první příznaky 19. 6. 2025, **úmrtí 8. 7. 2025;**
12. **Muž, 72 let,** hl. m. Praha, první příznaky 10. 8. 2025, **úmrtí 14. 8. 2025**, polymorbidní pacient, akutní jaterní selhání, renální insuficience;
13. **Žena, 35 let**, kraj Středočeský, první příznaky 7. 8. 2025, **úmrtí 15. 8. 2025**, casus socialis, ethylik, akutní jaterní selhání,
14. **Muž, 41 let,** hl. m. Praha, první příznaky 15. 8. 2025, **úmrtí 19. 8. 2025**, casus socialis, jaterní a multiorgánové selhání;
15. **Muž, 63 let,** kraj Pardubický, první příznaky 17. 8. 2025, **úmrtí 27. 8. 2025,** multiorgánové selhání;
16. **Muž, 60 let,** kraj Pardubický, první příznaky 1. 8. 2025, **úmrtí 28. 8. 2025**, ethylik, diabetes, obezita, chronická virová hepatitida B, jaterní selhání;
17. **Muž, 51 let,** kraj Moravskoslezský, první příznaky 23. 9. 2025, **úmrtí 5. 9. 2025,** casus socialis, drogové závislý, alkoholismus;
18. **Žena, 82 let,** hl. m. Praha, první příznaky 11. 9. 2025, **úmrtí 17. 9. 2025**, akutní jaterní selhání;
19. **Muž, 38 let,** hl. m. Praha, první příznaky 4. 9. 2025, **úmrtí 18. 9. 2025**, bez domova, alkoholismus, fulminantní průběh, akutní respirační selhání, septický šok;
20. **Muž, 65 let,** hl. m. Praha, první příznaky 3. 9. 2025, **úmrtí 21. 9. 2025,** bez domova, neočkovaný, ethylik**;**
21. **Muž, 43 let,** hl. m. Praha, první příznaky 11. 9. 2025, **úmrtí 27. 9. 2025,** neočkovaný, casus socialis, ethylik**;**
22. **Muž, 63 let**, kraj Jihočeský, první příznaky 26.9.2025**, úmrtí 4.10.2025,**
23. **Muž, 68 let,** kraj Moravskoslezský, první příznaky 22. 9. 2025**, úmrtí 7.10.2025,**
24. **Muž, 40 let,** kraj Středočeský, první příznaky 6. 10. 2025, **úmrtí 10.10.2025,** bez domova
25. **Muž, 64 let**, kraj Olomoucký, první přáznaky 14. 9. 2025, **úmrtí 11. 10. 2025**, steatóza jater, VHA vedla k rozvratu metabolismu;
26. **Muž, 56 let,** kraj Jihomoravský, první příznaky 20. 9. 2025, **úmrtí 12. 10.2025**, bezdomovec;
27. **Žena, 40 let,** hl. m. Praha, první příznaky 11. 10. 2025, **úmrtí 16. 10. 2025,** bez domova, ethylik, metabolický rozvrat při dekompenzaci cirhózy jater v důsledku akutní VHA;

28. **Muž, 68 let,** hl. m. Praha, první příznaky 10. 10. 2025, **úmrtí 22. 10. 2025,** kardiovaskulární a endokrinní komorbidity, fulminantní selhání jater, metabolický rozvrat;
29. **Muž, 56 let,** hl. m. Praha, první příznaky 22. 9. 2025, **úmrtí 23. 10. 2025**, septický šok při nekrotizující pankreatitidě

VHA rizikové skupiny

Z celkového počtu 2597 případů vykázaných v roce 2025*, bylo 574x uvedeno rizikové chování (i více u jedné osoby): 239x i. v. aplikace drog, 301x bezdomovectví, 34x výkon trestu;

Závěr

Hlavní způsob přenosu VHA je fekálně orální od osoby k osobě, nejčastěji v dětském nebo rodinném kolektivu. Přenos je také možný vodou nebo potravinami kontaminovanými stolicí. Infekce bývá označována za tzv. nemoc špinavých rukou. Od osoby s viremickou fází je možný také parenterální přenos injekčními stříkačkami nebo jehlami.

Právě mezi dětmi a mladými lidmi, v kolektivech, je asi nejsložitější uhlídat důslednou hygienu a mytí rukou, například po použití toalety, před jídlem atd. Největší problém s hygienickými návyky bývá u malých dětí, v sociálně vyloučených komunitách, ale i u lidí bez domova, na ubytovnách a podobně, nicméně k nákaze může dojít u jakékoli vnímavé osoby. Přenos hepatitidy je možný také předměty kontaminovanými infekční stolicí, jako jsou například kliky dveří nebo madla v dopravních prostředcích atd., zkrátka lidmi často dotýkaná místa a předměty, na kterých virus hepatitidy A ulpí. K přenosu nákazy dochází hlavně v důsledku špatných hygienických podmínek a nedodržování cílených protiepidemických opatření.

V průběhu roku 2025 dochází k nárůstu hlášených případů VHA; cca od 17. kalendářního týdne. V posledních týdnech je evidován nárůst počtu případů zejména v Praze, kde se epidemie rozšířila i mimo komunitu rizikových osob.

Současné případy VHA v České republice jsou aktuálně registrovány jak v dětské populaci, tak i v populaci dospívajících a dospělých, u osob s rizikovým chováním, především závislých na drogách a u lidí bez domova.

Vzhledem k tomu, že Česká republika patřila v posledních desetiletích mezi země s relativně nízkým výskytem VHA (viz graf č. 6), je velká část populace k onemocnění vnímavá, přitom počty hlášených případů, také vzhledem k asymptomatickým průběhům onemocnění VHA, pravděpodobně neodrážejí reálný stav. **Na základě dostupných dat lze předpokládat, že séroprevalence je nízká u mladších a středních věkových skupin.**

Aktuální vyšší počty zemřelých s VHA jsou dány šířením VHA v rizikové populaci lidí bez domova, alkoholiků a uživatelů drog, kde lze předpokládat chronické postižení jater, což je z hlediska průběhu onemocnění velmi významné.

Mezi klíčová preventivní opatření nadále patří očkování proti VHA, důsledné dodržování základních hygienických návyků, zejména pravidelného mytí rukou, a zajištění bezpečné pitné vody a hygienicky

nezávadných potravin.

V České republice jsou registrovány bezpečné a účinné očkovací látky (vakcíny) pro děti i dospělé. Základní ochrany je dosaženo po jedné injekčně podané dávce. K získání dlouhodobé ochrany proti infekcím způsobeným virem hepatitidy A je nutné přeočkování druhou dávkou, které se provádí za 6–18 měsíců po podání první dávky.

Graf č. 6 - VHA, ČR, nemocnost v letech 1992 – 2025*

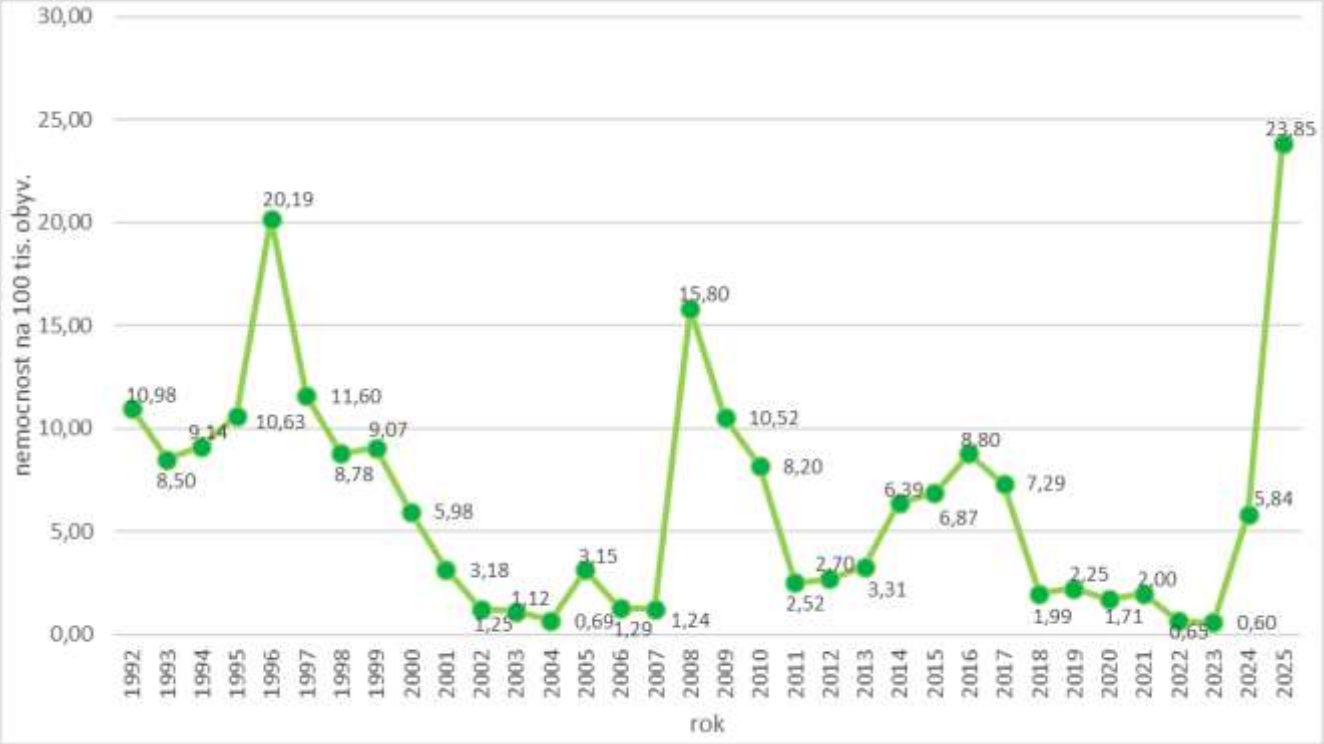

Zpracovali: Odd. epidemiologie infekčních nemocí SZÚ, Odd. biostatistiky SZÚ

**informace do data uvedeného v nadpise Zdroj: ISIN (EpiDat), AKSIT*